

DİJİTAL ÇAĞDA MÜZİK

ULUSLARARASI KONFERANS | DİJİTAL TEKNOLOJİLER VE SANATÇILARIN HAKLARI

ATİNA, 22-24 EKİM, STAVROS NIARCHOS VAKFI KÜLTÜR MERKEZİ

YÖNETİCİ ÖZETİ

Dijital Çağda Müzik: Müzik Platformları ve Yapay Zeka, APOLLON

(Yunanistan'da müzisyenlerin komşu haklarını temsil eden kuruluş) ve FIM (Uluslararası Müzisyenler Federasyonu) tarafından düzenlenen üç günlük uluslararası bir forumdur. **Yapay zeka tarafından üretilen içerik ve streaming platformlarının hakimiyeti** bağlamında, konferans, sürdürülebilirlikten ziyade hacme öncelik veren dijital bir pazarda gelir modelleri, hukuki çerçeveler ve sanatçının emeğinin yeniden yapılandırılmasını inceledi.

Sanatçıları, gazetecileri, sektör profesyonellerini, hukuk uzmanlarını, akademisyenleri, karar alıcıları ve teknoloji uzmanlarını bir araya getiren etkinlik, üç temel soruya odaklandı:

- **Doymuş bir dijital pazarda nasıl sürdürülebilir ve adil ücretlendirme modelleri oluşturulabilir?**
- **Yapay zeka, yaratıcıların eserleri üzerinde eğitildiğinde ve bu eserlerle rekabet ettiğinde, yaratıcıların hakları nasıl korunabilir?**
- **Yenilikçiliği engellemeden etik yapay zeka ve daha adil dijital pazarlar sağlamak için mevzuat ne gibi bir rol oynamalıdır?**

İkinci ve üçüncü günler, eğlence sektöründeki Yapay Zeka konusuna ayrıldı; bu oturumlarda hem sektörün hem de içerik üreticilerinin bakış açıları ele alındı ve bu hızla gelişen teknolojinin düzenlenmesi için kanun teklifleri ile sonuçlandı.

A. AI | YAPAY ZEKANIN MEKANİĞİ

Bu açılış oturumu, konferansın iki gün sürecek Yapay Zeka araştırmasının teknik ve felsefi temelini oluşturdu. Oturumda piyanist ve araştırmacı **Pavlos Antoniadis** (IRCAM/Ioannina Üniversitesi) bir açılış konuşması yaptı, ardından **Benoit Machuel** (FIM) moderatörlüğünde **Yiannis Stathopoulos** (Microsoft) ve **Dimitris Kalocheritis** (Apollon CMO) ile bir teknik panel düzenlendi.

1. Ana Temalar ve Tartışmalar

Oturum, teknik bilgisi olmayan müzisyenler ve milletvekillerinden oluşan dinleyiciler için yapay zekanın "kara kutusu"nu anlaşılır hale getirmeyi amaçladı. Oturumda iki farklı anlatı yan yana getirildi: Generatif yapay zekanın ölçeklenebilirliği, verimliliği ve kaçınılmazlığına odaklanan **endüstri perspektifi** ile endüstriyel standardizasyona direnen, insan merkezli, somutlaştırılmış bir yapay zeka yaklaşımını savunan **sanatsal/akademik perspektif**.

1.1. "Kara Kutunun" Mekanizması (Giriş/Çıkış)

- **Eğitim ve Kodlama:** Panel, yapay zekanın müziği "duymadığını", ancak onu **sayısal değerlere (jetonlar/vektörler)** dönüştürdüğünü doğruladı. **Veriler işleme alındıktan sonra, orijinal müzik eseri fiilen "atılır" ve geriye yalnızca olasılıksal parametreler kalır.**
- **Prompt:** "Prompt", yeni kontrol alanı olarak tanımlandı. Sektör temsilcileri, ortaya çıkan çıktının kalitesinin tamamen kullanıcının modeli yönlendirme becerisine bağlı olduğunu vurgulayarak, gerekli yetkinliğin **müzikal icradan yönlendirici/operasyonel bir role kaydığını ifade etti.**
- **Altyapı:** Yapay zekanın patlaması, yalnızca yazılımdaki atılımlar değil, donanımdaki gelişmeler (GPU'lar) tarafından da desteklenmektedir. Bu durum, **enerji talebinde katlanarak artışa** neden olmuş ve veri merkezleri artık nükleer reaktörler seviyesinde enerjiye ihtiyaç duymaktadır.

1.2. Tanım Çatışması: Araç mı, Aracı mı?

- **Sektör Görüşü:** Stathopoulos ve Kalocheretis, yapay zekayı **tarafsız** bir "**araç**" veya "**aracı**" olarak tanımlayarak, sorumluluğun "döngüdeki insan"da olduğunu savundu. Demokratikleşme ve işbirliğini vurguladılar.
- **Sanatçı Görüşü:** Machuel ve izleyiciler, yapay zekanın rıza olmadan insan değerini sömüren "**her şeyi bilen uzman**" veya "**kaçak öğrenci**" olması konusunda endişelerini dile getirdiler. Antoniadis, müziğin somutlaşmış sosyal doğasının istatistiksel modellemeyle ortadan kaldırıldığı **bilgisel şiddet** konusunda uyarıda bulundu.

1.3. Geri Dönüşümsüzlük ve Kontrol

- **Öğrenilenleri unutmama:** Panel, "öğrenilenleri unutmama"nın (**eğitilmiş bir modelden belirli telif hakkı bulunan eserleri kaldırma**) **teknik olarak imkansız olduğu** konusunda fikir birliğine vardı. Mevcut tek çözüm, kaynak bilgileri silmek yerine, belirli çıktıları maskeleyerek için bir filtre eklemek, yani "ince ayar" yapmaktır.
- **Koruyucu önlemler:** Telif hakkı ve etik endişelerine yönelik endüstri çözümü, **proaktif** (mimariyi değiştirmek) değil **reaktif** (yapay zekanın yapay zekayı denetlemesi) olup, "ev yapımı" veya açık kaynaklı modeller üzerinde tam kontrolün imkansız olduğunu kabul etmektedir.

2. Sonuç

- Oturum, teknoloji ve yaratıcı sektörler arasında derin bir ontolojik uçurum olduğunu ortaya koydu. Sektör paneli, **müziği temizlenecek, işlenecek ve paraya dönüştürülecek veri olarak** ele alan, Hesaplamalı Kapitalizm mantığıyla çalıştı. Buna karşılık, açılış konuşması, Kritik Veri Çalışmalarına dayalı bir eleştiri sunarak, **mevcut yapay zeka modellerinin**, müzik yapımının somutlaşmış, paylaşılan deneyimi olan "zımnı bilgiyi" yakalayamadıkları için **derin epistemik önyargılardan muzdarip olduğunu** savundu.
- Teknoloji uzmanları "çözümcülük" (koruyucu önlemler gibi daha fazla yapay zeka ile yapay zekanın kusurlarını düzeltme) savunurken, akademik bakış açısı sorunun temelinde yatan nedenlerin olduğunu öne sürüyor. Derin öğrenmenin mimarisi, **zamansal şiddet** (geleceği tahmin etmek için geçmiş verileri dondurma) ve **epistemik şiddet** (kültürel eserleri matematiğe indirgeme) üzerine kuruludur. "Öğrenilenleri unutmama" imkansızlığı konusundaki fikir birliği, bir tür **teknolojik determinizmi** doğrulamaktadır: yaratıcı emek algoritma tarafından metabolize edildiğinde, geri alınamaz, sadece yönetilebilir.

3. EYLEM ÇAĞRISI

- **Yasama Organları İçin:** "Öğrenilenleri unutmanın" teknik olarak imkansız olduğunu kabul edin. Gelecekteki düzenlemeler, çıktı aşamasında (ince ayar) alınan önlemlerin hakları korumak için yetersiz olduğu için, alım (girdi) aşamasında rızaya odaklanmalıdır.
- **Müziyen Sendikaları İçin:** "Yapay Zeka bir araçtır" anlatısını "Yapay zeka bir işgücü yer değiştirme mekanizmasıdır" anlatısına çevirin. Endüstrinin "insan döngüsü"nün sonunda geçersiz hale gelebileceğini kabul etmesi, insan yaratıcı emeği için acil politika korumaları gerektirir.
- **Teknoloji Endüstrisi İçin:** "Kara kutu" mimarilerinin ötesine geçin. Antoniadis/ IRCAM tarafından önerildiği gibi, büyük ve şeffaf olmayan veri toplama işlemlerinden ziyade gerçek zamanlı insan etkileşimi ve nedenselliği önceliklendiren "Açıklanabilir Yapay Zeka"ya yönelik doğrulanmış bir talep bulunmaktadır.
- **Çevre Politikası İçin:** Üretken Yapay Zekanın ekolojik maliyetini ele alın. Üretilen sentetik içeriğin toplumsal değeri ile katlanarak artan enerji talebi (nükleer enerji gerektiren) karşılaştırılmalıdır.

B. AI | YAPAY ZEKA HAYATIMIZI NASIL ŞEKİLLENDİRECEK?

Yapay zeka konulu 2. oturumda yaratıcılık, özgünlük ve etik konular ele alındı. **Dr. Irene Stamatoudi** (Lefkoşa Üniversitesi), sanatçı Damien Hirst'ün ölümünden sonra 200 yıl boyunca eserlerinin yaratılmasını planlamasına ilişkin bir vaka çalışması sunarak, **Jean-Gabriel Ganascia** (Sorbonne Üniversitesi) ve **Rodrigo Alberto Carazo Zeledón** (BM İnsan Hakları Komitesi) tarafından tartışılan ana temalara giriş yaptı.

1. Ana Argümanlar ve Perspektifler

Panel, yapay zeka çağında yazarlık ve özgünlüğün doğası, telif hakkı yasasının sınırları, manevi hakların uygulanması ve insan dışı yaratımın etik sonuçları hakkında tartıştı.

1.1. Felsefi ve Tarihsel Bağlam (Prof. Jean-Gabriel Ganascia)

- Profesör Ganascia, yapay zekayı "makine yaratıcılığı" gibi yeni bir fenomen olarak değil, 19. yüzyıla kadar uzanan, **teknolojiyi sanat için bir araç olarak kullanma geleneğinin en son gelişimi** olarak konumlandırdı.
- Üretken **yapay zekanın özerk inisiyatif veya iradeye sahip olmadığını** ve çıktısının insan tarafından oluşturulan komutlara bağlı olduğunu savundu.
- Yapay zekayı yeni bir araç olarak kullanarak gerçek anlamda sanatsal ifadeye ulaşma potansiyeli ile, eğlence endüstrisinin maliyetleri düşürmek ve insan yaratıcılığının değerini azaltmak amacıyla AI'yı kullanmasının oluşturduğu ekonomik tehdit arasındaki kritik farka dikkat çekti.
- **Sonuç olarak, asıl zorluğun ekonomik ve yapısal olduğunu, "sanatın sonu" olmadığını belirtti.**

1.2. İnsan Hakları ve Etik Çerçeve (Rodrigo Alberto Carazo)

Carazo, yapay zeka ile ilgili tartışmaların **insan hakları ve etik** ilkelere dayandırılması gerektiğini savundu.

- Kâr odaklı "**hız odaklı süreç**"e karşı uyarıda bulunarak, bunun yerine insan onuru, mahremiyet ve adil tazminatı önceliklendiren "**değer odaklı süreç**"i savundu.
- "**İhtiyaçlardan haklara**" ilkesini dile getirerek, yaratıcıların eserlerinin korunması ve telafi edilmesi konusundaki temel ihtiyacının yasal olarak uygulanabilir haklara dönüştürülmesi gerektiğini belirtti.
- Temel etik görevin "insan olmaya devam etmek" ve teknolojinin zenginlik ve gücü yoğunlaştırmak yerine, **dağıtımçı bir amaçla insanlığa hizmet etmesini sağlamak** olduğunu savundu.

1.3. Yasal ve Pratik Zorluklar (Dr. Irene Stamatoudi & Dinleyiciler)

Tartışmada, somut yasal ve pazar zorlukları şu şekilde vurgulandı:

- **AI modellerini eğitmek için mevcut yaratıcı eserlerin izinsiz kullanımı**, sanatçılar ve yazarlar için birincil tehdit olarak tanımlandı.
- Panel ve izleyiciler, **yapay zeka tarafından üretilen çıktılarının telif hakkı koruması alması gerekir** gerekmediğini tartıştılar ve katılan yaratıcıların büyük çoğunluğu bu konuda olumsuz görüş bildirdi.
- Pazar doygunluğu sorunu, müzik platformu Deezer'ın verileriyle vurgulandı. Bu veriler, **yeni içeriklerin önemli bir yüzdesinin halihazırda tamamen yapay zeka tarafından üretildiğini** ve insan sanatçıları gölgede bırakma tehdidi oluşturduğunu gösteriyor.

2. SONUÇ

- Panel, yapay zekanın yaratıcılık için yeni araçlar sunsa da, mevcut gidişatının **yaratıcı ekosistem için ciddi bir tehdit oluşturduğu** sonucuna vardı.
- Temel çatışmanın sanatçılar ile yapay zeka arasında değil, **insan yaratıcılar ile** hakları ihlal eden ve ekonomik sürdürülebilirliği zedeleyen şekillerde yapay zeka kullanan **teknoloji/eğlence endüstrileri arasında** olduğu konusunda fikir birliği vardı.
- Önemli çıkarımlar arasında, **eğitim verilerinin** kullanımını düzenlemek için **proaktif yasaların acil ihtiyacı**, insan yaratıcıları korumak için telif hakkı ilkelerinin yeniden değerlendirilmesi (sadece esere değil, kişiye odaklanarak) teknolojinin adil, şeffaf ve insan odaklı bir şekilde geliştirilmesini/uygulanmasını sağlamak için **etik çerçevelerin** oluşturulmasıydı.

C. AI | MÜZİK YARATICILARI İÇİN FIRSATLAR VE FAYDALAR

Bu oturumda, Generative AI'nın müzik endüstrisi üzerindeki etkisi kapsamlı bir şekilde ele alınacak.

Oturum, Profesör **Anastasia Georgaki'nin** (Atina Üniversitesi) açılış konuşmasıyla başlayacak ve ardından endüstri uzmanları **Bertalan Temesi** (MZTSZ), **Steve Levine** (müzik yapımcısı) ve **Vasilis Ginos** (APOLLON) ile bir panel tartışması yapılacaktır.

1. Belirlenen Temel Sorunlar

Panelistler, müzik endüstrisinde Generative AI'nın ikili doğasını ele alarak, onu hem **güçlü yaratıcı araçların** kaynağı hem de **müzik yaratıcıları için önemli bir ekonomik ve etik tehdit** olarak tanımladılar. Tartışma, entegrasyonunu yönetmek için sağlam bir düzenleyici ve etik çerçeveye acil ihtiyaç olduğunu vurguluyor.

- **Ekonomik Tehdit:** Yayın hizmetlerinde AI tarafından üretilen içeriğin yaygınlaşması, **teelif hakkı havuzunu sulandırarak**, orantılı dağıtım modelinde insan sanatçılar için önemli bir gelir kaybına yol açıyor.
- **Telif Hakkı ve Eğitim Verileri:** Yapay zeka modelleri, **izin, tazminat veya şeffaflık** olmaksızın telif hakkıyla korunan büyük miktarda müzikle eğitiliyor ve bu da yasal zorlukları zorlaştıran bir "kara kutu" yaratıyor.
- **Kültürel Tehdit:** Eğitim veri setleri, Batı ticari müziğine ağırlıklı olarak yöneliktir ve bu da **küresel müzik çeşitliliği** ile niş ve geleneksel türlerin korunması için **ciddi bir risk** oluşturmaktadır.
- **Sanatsal Değerin Düşmesi:** AI'nın gerçek insan duygularını, ifade gücünü ve doğaçlamayı taklit edememesi, **insan sanatçıların benzersiz katkılarının değerini düşürme** tehdidi oluşturuyor ve izleyicilerin sentetik, ruhsuz müziği kabul etmeye şartlandırıldığı bir geleceğe yol açabilir.

2. Sonuç

Yapay zeka destekli araçlar iş akışına ve yaratıcılığa açık faydalar sağlarken, **tamamen yapay zeka tarafından üretilen içeriğin kontrolsüz yayılması varoluşsal bir tehdit oluşturmaktadır**. Kontrolü sağlamak ve **yapay zekanın insan yaratıcılığının yerine geçmek yerine onun ortağı olarak hizmet etmesini sağlamak** için sanatçılar, hükümetler ve endüstri kuruluşlarının acil ve işbirliğine dayalı eylemleri gerekmektedir.

3. ÖNERİLEN ÇÖZÜMLER VE EYLEMLER

- **Yönetmelik ve Mevzuat:** Panelistler, **teknoloji şirketlerini düzenlemek**, eğitim verilerinde şeffaflığı sağlamak ve sanatçıların fikri mülkiyet haklarını korumak için **hükümetin müdahale etmesi** gerektiğini oybirliğiyle talep ettiler.
- **Zorunlu Etiketleme:** Tüketicilerin bilinçlendirilmesi ve pazar odaklı seçimlerin yapılabilmesi için **AI tarafından üretilen tüm içeriklerin açık ve tutarlı bir şekilde etiketlenmesinin** gerekliliği konusunda fikir birliği sağlandı.
- **Sektörün Kendi Kendini Düzenlemesi:** İngiltere'deki PRS meslek birliği'nin tamamen yapay zeka tarafından üretilen müziğin kaydını reddetmesi gibi profesyonel meslek birliklerinin eylemleri, **insan yaratıcıların yerini almasını engellemek** için atılan önemli bir adım olarak gösterildi.
- **Teknolojik Çözümler:** Blockchain tabanlı akıllı sözleşmeler gibi yeni teknolojilerin potansiyeli, çalışmalarını yapay zeka sistemleri tarafından kullanılan sanatçılara doğrudan ve şeffaf bir şekilde tazminat sağlanması için olası bir yol olarak gündeme getirildi.

D. AI | YAPAY ZEKA TARAFINDAN YARATILAN/DESTEKLENEN ESERLERİN GÖSTERİMİ

Bu demo oturumlarında, yapay zeka tarafından yaratılan/desteklenen eserler **insan liderliğindeki projeler** olarak ortaya çıktı. Makine sistemleri, stüdyoda veya sahnede olsun, müzikal yazarlığı yerinden etmek yerine genişletir. Birlikte, **insan niyetini, küratörlüğü ve sorumluluğu merkezde** tutarak, iş akışı geliştirmeden (restorasyon, düzenleme, mastering) etkileşimli, doğaçlama ortak yaratıcılığa kadar uzanan bir süreklilik çizdiler.

1. Steve Levine: Kayıt stüdyosunda yapay zeka

Yapay zeka tarafından yaratılan/desteklenen eserler, Levine'in oturumunda, yapay zekanın prodüktörün rolünü ortadan kaldırmadan erişimi, hızı ve yaratıcı seçenekleri geliştirdiği **stüdyo uygulamaları** olarak ortaya çıktı.

- İlk olarak, 1982 tarihli Culture Club stereo kasetinde, kullanılabilir enstrümantal stemleri kurtarmak için AI **stem bölme özelliğini** gösterdi. Bu özellik, Logic'in Stem Splitter özelliği ile Re-stem'i birleştirerek vokalleri ve tek tek davul öğelerini mono kaynaktan izole etti.
- Daha sonra Logic'in Session Player'ına geçerek, **AI tarafından oluşturulan davul, bas ve klavye parçalarını** düzenlenebilir eskizler olarak kullandı:
  - karmaşıklık gibi parametreleri yoğunluk ve stil, müzik kontrolleri ve
  - çıktılar, bitmiş besteler olarak de ğil, ayrıntılı nota düzeyinde düzenleme için dönüştürüldü.
- Daha sonra, iZotope Ozone ile **yapay zeka destekli mastering'e** odaklandı. Bu sistemde, sistem miksi analiz etti, işleme zincirleri (EQ, netlik, maksimizasyon) önerdi ve vokal varlığını güçlendirirken, düşük frekanslardaki gevşeklik gibi sorunları akıllıca düzeltti. Bunun, **küçük stüdyoların da yüksek kaliteli mastering'e ulaşmasını** sağlarken, zevk ve dinamikler üzerinde insan kontrolünü koruduğunu vurguladı.

- Tartışmada, çerçeveyi **orkestra işaretlerine** genişletti. **Beklenmedik yapay zeka seslerinin benimsenmesi** durumunda "mutlu kazaların" yaratıcı değerine dikkat çekti ve **metinle oluşturulan MIDI'yi** zengin enstrüman kütüphaneleriyle birleştiren iş akışlarından ve **mikrotonal ve Batı dışı enstrümanlar** için destekten bahsetti. **Bunların** tümü, yapay zekanın **insan tarafından tanımlanan estetik çerçeve içindeki güçlü bir yardımcı olarak yapay zekanın rolünü pekiştirdiğini belirtti.**

2. Gérard Assayag: insan-yapay zeka ortak yaratıcılığı

Assayag'ın oturumu, AI destekli çalışmaları **insan-yapay zeka ortak yaratıcılığı** perspektifinden ele aldı ve çağdaş sistemleri Descartes ve Leibniz'in hesaplanabilir dil hayallerinden Ada Lovelace'ın makinelerin keyfi olarak karmaşık müzik besteleyebileceği öngörüsüne kadar uzanan tarihsel bir çizgide ele aldığını **dört aşamaya** ayırdı:

- Yunan temel matematiği,
- 17. yüzyıl kombinatoryal makine dünya görüşü,
- 19. ve 20. yüzyıl mantıksal temelleri
- Ve günümüzün biyolojiden ilham alan sinir ağ modelleri;

mevcut yapay zekanın yaratıcılığın çeşitli yönlerini hesaplama konusundaki eski bir hedefi gerçekleştirdiğini, ancak aynı zamanda irade konusunda yeni sorular ortaya attığını savunuyor.

- Uygulamanın merkezinde, IRCAM'ın geliştirdiği SOMAX II sistemi yer alıyordu; bu sistemin dinleme, öğrenme (saklı "hayal gücü") ve etkileşim modülleri, yapay zekayı bir emir-yanıt aracından ziyade **doğaçlama yapabilen bir ortak** haline getirmeyi amaçlıyordu.

- Canlı ve prova yapılmamış bu performansta, gitarist Tilemachos Mousas, **bir dizgi üzerinden önceden eğitilmiş ancak kendisiyle prova yapmamış** olan SOMAX ile birlikte çaldı; o çalarken sistem dinledi, gizli uzayından yanıtlar çıkardı ve gelişen bir müzikal diyaloga girdi.
- Assayag, bir tür insan şefi gibi davranarak, yapay zeka "oyuncularını" etkinleştirip devre dışı bıraktı ve makinenin davranışının mekanik bir üretimden ziyade müzikal bir ifade gücü taşımasını sağlamak için eaktivite ve atalet gibi parametreleri ayarladı.
- Sonuç, **ortak evrim** olarak tanımlandı: insan ve makine sürekli olarak birbirlerinin fikirlerini etkiledi, hiçbirinin tam olarak yazamadığı müzikler üretti ve yapay zekayı, insan liderliğindeki performans ekolojisi içinde sürprizler ve ortaya çıkan yapılar getiren **insan yaratıcılığının** bir **uzantısı** olarak konumlandırdı.

3. Genel Sonuçlar

Her iki oturumda da, AI destekli eserler, makine sistemlerinin insan yazarlığını veya sorumluluğunu ortadan kaldırmadan sesi maddi olarak şekillendirdiği (restorasyon, eskiz oluşturma, mastering veya doğaçlama tepki yoluyla) **insan odaklı projeler** olarak ortaya çıkıyor.

- **Levine'in stüdyo örneklerinde**, yapay zeka sofistike **bir iskelet** sağlar: arşiv kayıtlarından stem'leri çıkarır, düzenlenebilir ritmik ve armonik temeller oluşturur ve mastering zincirleri önerir, üreticiler ise neyin korunacağına, nasıl düzenleneceğine ve bir parçanın ne zaman biteceğine karar verir.
- **Assayag'ın canlı performanslarında**, yapay zekanın doğaçlamaları insan sanatçılar ve orkestra şefleri tarafından sınırlandırılıyor ve yönlendiriliyor; böylece yaratıcılık bir geri bildirim döngüsünden ortaya çıkıyor, ancak **insan tasarımı, denetimi ve icra pratiğine** bağlı kalıyor.

4. SONUÇ

- Yapay zeka tarafından yaratılan veya desteklenen eserlerin tartışılması için, bu oturumlar, yapay zeka araçları üretim zincirine derinlemesine entegre olsa bile, hakları ve sorumluluğu insan yaratıcılara atfeden çerçeveleri dolaylı olarak desteklemektedir.
- **Ayrıca, yapay zekanın kullanımı, eserleri sınıflandırmak ve yapay zekayı altyapı, işbirlikçi veya bağımsız yaratıcı olarak normatif ve yasal sınırlar çizmek için ne kadar önemli olabileceğine de işaret etmektedir. (İş akışı artırma, sahnede ortak doğaçlama, denetimsiz otonom üretim).**

E. Üretici Yapay Zeka | ENDÜSTRİ PERSPEKTİFİ

Beat Santschi (SMV-USDAM) tarafından moderatörlüğünü üstlenilen bu panel, **Antigoni Papanikolaou** (Microsoft), **Alexandru Calugar** (The Soul Group), **Graham Davies**

(DiMA) ve **Gérard Assayag** (IRCAM) konuşmacılarının katılımıyla sektörün bakış açısını sundu. GenAI, sorumlu endüstri liderliğindeki geliştirme, yeni ortaklıklar ve yasal çerçevelere bağlılık yoluyla, insan sanatını ikame etmekten ziyade nihayetinde güçlendirecek bir işbirliğine dayalı "Copilot" olarak tanımlandı.

1. Ana Temalar ve Argümanlar

Endüstri oturumu, üretken yapay zekayı insan yaratıcılığının yerini almak yerine ona yardımcı olan yenilikçi bir "Copilot" olarak tanımladı.

Konuşmacılar, sorumlu geliştirme, yeni ortaklıklar ve gelir fırsatlarına odaklanan proaktif bir yaklaşımı vurguladılar.

Endüstrinin, teknolojinin insan sanatını güçlendirdiğinden emin olmak için yeni araçlar ve yasal uyumluluk yoluyla dengeli bir ekosistem oluşturduğunu iddia ettiler.

1.1. Yaratıcılığı Güçlendiren ve Kültürü Koruyan Bir Araç Olarak Yapay Zeka

Microsoft, yapay zekanın insanlarla birlikte çalışan bir araç olduğunu vurguladı ve The Beatles'ın yeni bir parça için John Lennon'ın vokallerini restore etmek için yapay zekayı kullanması gibi örnekler verdi. Yapay zekayı büyümenin itici gücü olarak konumlandırırdılar ve yapay zekanın 8 milyon yeni iş yaratabileceğini ve daha önce ev videoları ve dijital platformların yeni pazarlar açtığı gibi, **küresel yaratıcı ekonomiye önemli katkıda bulunabileceğini** öngördüler.

1.2. Sorumlu Yapay Zeka ve Yaratıcı Kontrolüne Bağlılık

Ana tema, sektörün etik AI geliştirmeye olan bağlılığıydı. Microsoft, **Adalet, Şeffaflık ve Hesap Verebilirlik** ilkeleri üzerine kurulu "Sorumlu AI Standardı"nı ayrıntılı olarak açıkladı. Hak sahiplerine kontrol sağlama amaçlı birkaç araç sundular:

- **Bing Webmaster Controls & "robots.txt"**: Yayıncıların içerikleri için "tarama yapma" tercihini belirtmelerine olanak tanıyan standart internet protokollerine saygı gösterilmesi.
- **Korsan ve Ödeme Duvarı Olan İçeriğin Hariç Tutulması**: Modellerinin, açık bir anlaşma olmaksızın korsan sitelerden veya ücretli sitelerden alınan eserler üzerinde eğitilmediğini belirtmek.
- **Prompt Engelleme**: Yaşayan sanatçılara "stil" taklitlerini önlemek için görüntü oluşturma istemlerinde isimlerinin kullanılmasını engelleme seçeneği sunmak.

1.3. Yeni Ortaklık ve Para Kazanma Modelleri

Sektör konuşmacıları yeni iş modellerine dikkat çekti. Microsoft, **eğitim için içerik lisanslamak** üzere yaratıcılar ve yayıncılarla kurduğu ortaklıkları ve ticari müşterilerini tazmin etmek üzere "Telif Hakkı Taahhüdü"nü örnek gösterdi. Alexandru Calugar (The Soul Group), genel içeriklerin azalırken "**yaratıcı ekonomisi**"nin **büyüdüğünü** ve özgün insan yaratıcıları gürültüyü kesen gerçek "yıldızlar" olarak konumlandığını belirtti.

1.4. Meta Verilerin ve İşleyen Tedarik Zincirinin Önemi

Graham Davies (DiMA), dijital ekosistemin başarısının **yüksek kaliteli meta verilere** bağlı olduğunu vurguladı. Uygun atıf ve ödemeyi sağlamak için sektör genelinde standartlar (örneğin "Credits Due" girişimi) oluşturulmasını savundu. Buna, **telif hakkı ofisinin kılavuzları** ve ödül uygunluk kuralları (örneğin Grammy Ödülleri) **ile uyumlu olmak** üzere, **yapay zeka destekli eserler için**, tamamen yapay zeka tarafından üretilen içerikten ayırt edilebilecek şekilde **incelikli etiketleme sistemleri** geliştirilmesi de dahildir.

1.5. İlerlemeyi Tetikleyen Açık Araştırma

Gérard Assayag (IRCAM), kamu araştırma kurumunun bakış açısını sunarak, insan-makine etkileşimi (ortak yaratıcılık) üzerine yapılan temel, açık kaynaklı araştırmaların genellikle büyük teknoloji şirketleri tarafından nasıl benimsenip ölçeklendirildiğini açıkladı. Endüstrinin muazzam kaynaklara sahip olmasına rağmen, evrensel sorunların ele alınması ve **ilerlemenin toplulukla paylaşılarak** nihayetinde herkesin yararına olması için açık araştırmanın hayati önem taşıdığını belirtti.

2. TEMEL POZİSYONLAR VE ÖNERİLEN EYLEMLER

- **Sorumlu Geliştirme Çerçevesi:** İç etik standartlara bağlılık ve yaratıcıların kontrolündeki araçların geliştirilmesi, tercih edilen yönetim yöntemidir.
- **Pazar Temelli Ortaklıklar:** Sektör, eğitimde kullanılan içeriklerin hak sahipleriyle lisans anlaşmaları yapmaya açıktır ve bu konuda aktif olarak çalışmaktadır.
- **Mevcut Yasal Araçlara Vurgu:** Sektör, metin ve veri madenciliği (TDM) için telif hakkı istisnaları ve adil kullanım gibi mevcut yasal çerçeveler içinde faaliyet göstermektedir.
- **Etiketleme ve Şeffaflık:** Tüketicilerin bilgilendirilmesini ve uygun atıfların yapılmasını sağlayan, bir eserdeki AI'nın rolünü etiketlemek için incelikli endüstri standartlarının geliştirilmesi desteklenmektedir.
- **Yaratıcı Ekonomisine Odaklanma:** Pazar, doğal olarak benzersiz, insan merkezli içeriği ödüllendirecek ve doygun bir ortamda gerçek yaratıcıları her zamankinden daha değerli hale getirecektir. Çözüm, bu yaratıcıların öne çıkmasını sağlamak için onlara güç vermektedir.

F. ÜRETİCİ YAPAY ZEKA | YARATICILARIN BAKIŞ AÇISI

Yiorgos Andreou'nun açılış konuşması, **Chris Castle'ın** (Artists Rights Institute) ana konuşması ve **Patricia Riera Barsallo** (AISGE), **Marc Du Moulin** (ECSA), Andreou ve Castle'ın konuşmalarıyla **Ioan Kaes** (AEPO ARTIS) tarafından moderatörlüğü yapılan bu oturum, üretken yapay zekanın düzenlenmemiş gelişiminin sanatçılar için varoluşsal bir tehdit olduğunu vurgulayarak güçlü ve birleşik bir konsensüs sağladı.

1. Ana Temalar ve Argümanlar

İkinci oturumda, yaratıcılar ve onların savunucuları, mevcut düzenlemesiz yapay zeka gelişiminin **insan sanatına yönelik varoluşsal bir tehdit** ve **kitlesel fikri mülkiyet hırsızlığı** olarak çerçevelenmesi konusunda birleşik ve acil bir tutum sergiledi. Büyük teknoloji şirketlerinin yaklaşımının, **acil ve sağlam yasal ve sözleşmeye dayalı müdahale gerektiren kasıtlı ve büyük ölçekli bir ihlal** olduğu konusunda fikir birliği sağlandı. Durum, bir müzakere olarak değil, yaratıcı mesleklerin ve kültürün geleceği için bir "sokak kavgası" olarak nitelendirildi.

1.1. İhlal Zaten Gerçekleşti

Tartışmanın gelecekteki kullanım hakkında değil, halihazırda gerçekleşmiş olan **telif hakkıyla korunan eserlerin izinsiz olarak büyük çapta kopyalanmasının telafisi** hakkında olması gerektiği savunuldu. Chris Castle, AI laboratuvarlarının "adil kullanım"a dayanmasının, bu tür bir iddiaya karşı olumlu bir savunma olan "adil kullanım"ın dolaylı bir ihlal kabulü olduğunu iddia etti. Korsan siteler de dahil olmak üzere tüm internetten izinsiz olarak veri alınması "**hırsızlık**" olarak nitelendirildi.

1.2. "Opt-out"(çekilmek)'un Reddedilmesi ve "Opt-in"(katılım)'in Tercih Edilmesi

Panelistler, teknoloji şirketleri tarafından önerilen ve AB'nin TDM istisnası gibi çerçevelere dahil edilen "**opt-out**" modelini oybirliğiyle **kınadılar**. Bu modelin, koruma yükümlülüğünü yanlış bir şekilde yaratıcıya yükleyen, absürt derecede **karmaşık ve pratik olmayan** bir sistem olduğunu savundular. Kabul edilebilir tek yol, herhangi bir eserin AI modelini eğitmek için kullanılmadan önce açık ve önceden alınmış **rıza ve adil ücretlendirme** gerektiren **zorunlu bir "opt-in" sistemidir**.

1.3. Telif Hakkının Ötesinde: Kişilik ve Sanatsal Kimliğin Korunması

Tartışmada, **tehdidin telif hakkı ihlalinin ötesine uzandığı** vurgulandı.

- **Kişilik Hakları:** Sanatçıların sesleri, görüntüleri ve benzerlikleri - yani "çalışma araçları" - rızaları olmadan kopyalanmakta ve seslendirme ve dublaj gibi sektörlerdeki işlerin yerini doğrudan almaktadır.
- **Manevi Haklar:** Bir eserin bütünlüğünü koruma hakkı bütünlüğünü koruma hakkı ve atıf hakkı, yapay zeka insan sanatçıların eserlerini taklit eden, çarpıtan veya yanlış atıfta bulunan içerikler ürettiği için yeni bir önem kazanmaktadır.
- **Stil ve Kişilik:** "Stil komutları" (örneğin, "Eric Clapton tarzında bir gitar solosu") kullanımı, yapay zeka geliştiricilerinin bir sanatçının benzersiz, telif hakkı alınamayan kimliğini ve kişiliğini ticari olarak sömürme niyetinin kanıtı olarak gösterildi.

1.4. Etik ve Medeniyet Tehdidi

Yiorgos Andreou, bu konuyu insani açıdan ele alarak, yapay zekanın yaratıcı süreci taklit etmesine izin vermenin, sanatı derin bir "sanat eseri" olmaktan çıkarıp **sadece "içerik"** haline getiren bir tür "**kasıtlı intihal**" olduğunu savundu. İnsanların temel niteliklerini "matematiksel bir dizi" ile değiştirmek, makineler onların işini daha ucuza yapabildikleri takdirde **yaratıcıların ekonomik olarak gereksiz hale gelip ahlaki olarak yok edildikleri** "tuhaf bir Auschwitz" tehdidi oluşturduğunu belirtti.

1.5. Haksız Piyasa Rekabeti

Yapay zeka tarafından üretilen içerik, **ikili bir ekonomik tehdit** oluşturur:

- Streaming platformlarında insan yapımı müzikle doğrudan rekabet ederek, insan yaratıcıların paylaştığı **telif havuzunu** potansiyel olarak **sulandırır**.
- Genellikle "telif hakkı ücretsiz" olarak pazarlanır. işletmeler için fon müziği, toplu yönetim kuruluşlarını ve üyelerini ayakta tutan **lisans pazarını doğrudan baltalamaktadır**.

2. TEMEL GÖRÜŞLER VE ÖNERİLEN EYLEMLER

- **Şeffaflık ve Hesap Verebilirlik:** Yapay zeka geliştiricileri, modellerini eğitmek için kullandıkları tüm çalışmaları yasal olarak açıklamakla yükümlü olmalıdır.
- **Rıza ve Ücretlendirme:** Bariz bir “opt-in”(katılım) modeli tercih edilmektedir. Bununla birlikte, hem “girdi” (eğitim) hem de “çıktı” (üretilen içerik) için adil ve toplu olarak yönetilen bir ücretlendirme sistemi oluşturulmalıdır.
- **Geriye Dönük Çözüm:** İhlal çok büyük ölçekte gerçekleşmiş olduğundan ve modeller "eğitilemez" olduğundan, **yaratıcıların** eserlerinin geçmişteki izinsiz kullanımını **telafi etmek** için **geriye dönük bir mali çözüm gereklidir.**
- **Güçlendirilmiş Yasal Koruma:** Mevzuat, kişilik haklarını (ses, benzerlik) korumak ve yetkisiz taklit ve tahrifatı önlemek için manevi hakları güçlendirmek için telif hakkının ötesine geçmelidir.
- **Yaratımdan Hariç Tutulması:**Yapay zekanın insan yaratıcılar için bir araç olması gerektiği, ancak insan yaratımlarıyla rekabet edecek “özgün” sanat eserleri üretmesine izin verilmemesi gerektiği yönünde kesin bir tutum sergilendi.

G. ÜRETİCİ YAPAY ZEKA | POTANSİYEL ÇÖZÜMLERİ

Gadi Oron (CISAC, Genel Direktör) ve **Tilo Gerlach** (AEPO ARTIS, Yönetim Kurulu Başkanı) tarafından yapılan video müdahaleleri ve **Yiannis Maragoudakis** (APOLLON, Hukuk Başkanı) tarafından Generative AI için tutarlı bir yasama önerisi sunan açılış konuşmasının ardından, Maragoudakis'in moderatörlüğünü üstlendiği bu son panel, küresel hukuk ve politika uzmanlarını bir araya getirdi: **Roberto Mello** (ABRAMUS, CEO), **Pál Tomori** (EJI, CEO), **Konstantinos Christodoulou** (Atina Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı), **Xavier Blanc** (AEPO ARTIS, Hukuk Danışmanı), **Ben Kessler** (AFM, Hükümet İşleri Direktörü) ve **Marcos Alves de Souza** (Brezilya Kültür Bakanlığı, Fikri Mülkiyet Sekreteri).

1. Bağlam ve Sentez

Endüstri inovasyonu ve yaratıcıların öfkesi arasındaki çelişkili anlatılardan yola çıkan son oturum, konferansın pragmatik ve acil doruk noktası oldu. Oturumda, endüstrinin özdenetim argümanları sistematik olarak çürütüldü ve birleşik bir yasama savaş planı sunuldu.

2. CISAC Üçlemesi

Gadi Oron (CISAC), insan tarafından yaratılan eserlerin herhangi bir izin veya ücret ödenmeden yapay zeka modellerinin eğitimi için kullanılması, **eğitim değil hırsızlık** olduğunu belirtti. **Şeffaflık, izin ve ücret** olmak üzere üç temele dayanan bir mevzuat önerdi. Bu, yapay zeka geliştiricileri ve operatörlerinin hangi eserleri kullandıklarını açıklamaları, bu kullanım için izin almaları ve hak sahiplerine adil bir şekilde ödeme yapmaları gerektiği anlamına geliyor. Avrupa Komisyonu'nun AB yapay zeka Yasası'nı yetersiz bir şekilde uygulamasını eleştirdikten sonra, STIM'in son yapay zeka lisanslama modelinden bahsederek, "**eseri takip et**" ilkesini ortaya koydu ve telif hakkına saygılı şeffaflık ve ücretlendirmenin mümkün olduğunu kanıtladı. Son olarak, CISAC'ın, düzenlenmemiş yapay zeka nedeniyle 2028 yılına kadar müzik yaratıcılarının gelirlerinde %24'lük bir düşüş olacağını öngören çalışmasından alıntı yaptı.

3. "Özel Kopyalama" Modeli

Tilo Gerlach (AEPO ARTIS), özel kopyalama rejiminde olduğu gibi, hem girdi hem de çıktı için **zorunlu toplu yönetim kapsamında**, feragat edilemez bir ücret hakkı **olmasının** tek çözüm olabileceğini öne sürdü. AI tarafından üretilen eserler konusunda şeffaflık ihtiyacını vurguladı ve **Metin ve Veri Madenciliği istisnası bağlamında "opt-out" (katılmama) kritik öneme sahip olduğunu** belirtti. Son olarak, gelecekte icat edilecek kullanım yöntemleri için plak şirketlerine her türlü hakkı tanıyan eski sözleşmelerin sözleşme maddelerine karşı çıktı ve yapay zekanın hiçbir şekilde bu hükmün kapsamına giremeyeceğini belirtti.

4. Brezilya Girişimi

Roberto Mello, Brezilya Anayasası'nın fikri mülkiyet haklarını ve ilgili hakları makinelere değil insanlara tanıdığını belirterek, Brezilya'nın **yapay zeka lisanslama** modelini tanıttı. Milyonlarca eser ve parçayı içeren **genişletilmiş bir veritabanının geliştirildiğini ve bu veritabanının, bir içeriğin yapay zeka tarafından üretilip üretilmediğini belirleyebilen bir araçla** birleştirildiğini belirtti. Bu çaba, kullanıcıların yapay zeka içeriği için telif hakkı kuruluşlarına ödeme yapmasına ve telif hakkı kuruluşlarının yapay zeka geliştiricilerinin kayıtlarını reddetmesine neden oldu. Ayrıca, **yapay zeka içeriği %30'dan fazla olan her eserin yapay zeka destekli değil, yapay zeka tarafından üretilmiş olarak kabul edilmesi gerektiğini** önerdi ve Brezilya'da onay aşamasında olan yapay zeka tasarısının, üreticilerin gelecekte icat edilecek kullanım haklarının devri için sözleşme maddeleri talep ederek yapay zeka lisansı almaya çalışmasını yasakladığını belirtti.

Marcos Alves de Souza, Brezilya'da yapay zekayı düzenleyen ve Senato tarafından onaylanan ancak teknoloji şirketlerinin yoğun baskısı nedeniyle Temsilciler Meclisi'nde kabul edilmesi zorlanan **bir yasa tasarısının** onay sürecine ilişkin bilgi verdi. Teknoloji şirketleri, telif haklarının inovasyonu engellememesi için, milyonlarca hak sahibine ödeme yapılması imkansız olduğundan, korunan içerik için "adil kullanım" doktrininin küresel olarak uygulanması gerektiğini savunuyor. Bu yasa teklifine göre, tüm hak sahipleri için **şeffaflık ve vazgeçilemez ücretlendirme** yükümlülükleri getiriliyor, manevi ve kişilik hakları korunuyor, fikri mülkiyet hakları için formalite ilkesini ihlal etse bile geniş bir **"opt-out" (katılmama) sistemi benimseniyor**, yapay zeka içeriği etiketlenmeli ve yapay zeka platformları, sistemleri ülke dışında eğitilmiş olsa bile bu kurallara uymalı. İkincil mevzuat, korunabilir çıktı türleri ve meta veri izlenebilirliği ile ilgili konular tanımlanacaktır.

5. AB'de TDM'nin Başarısızlığı

Pál Tomori, pazarın kendi kendini düzenleyemediği ve **WIPO'nun etkili bir şekilde müdahale edemediği** için, hak sahiplerinin haklarını korumak için hem **girdi hem de çıktı** açısından **yasal düzenlemeye** ihtiyaç duyulan bir gerçeklik olduğunu kabul etti. Makinelerin eğitimi için verilerin önemine dikkat çekti ve bu veriler olmadan makinelerin boş kabuklar olacağını belirtti. Ayrıca, yapay zeka lisansı almak için makinelerin arkasındaki algoritmayı tam olarak anlamamız gerektiğini de sözlerine ekledi. Çoğaltma hakkını yönetmeyen **CMO'ların** bu haktan vazgeçebilmeleri için **mevzuatta değişiklik** yapılması gerektiğini vurguladı. Son olarak, ülkelerin yapay zekayı ulusal güvenlik meselesi olarak silah olarak kullanmasına karşı çıktı.

Xavier Blanc, yapay zeka tarafından üretilen içeriğin hem girdisine hem de çıktısına lisans vermek için gerekli bilgilere erişebilmek için **şeffaflığın gerekliliğine** odaklandı. Özellikle, ticari kullanım için vazgeçme imkanı sunan **TDM istisnasını getiren DSM direktifinin** yorumuna karşı çıktı; bu hak hem bireylere hem de CMO'lara tanınmalıdır. Son olarak, direktifin kabul edildiği tarihte yapay zeka yaygın olarak kullanılmadığı için, yapay zeka içeriği için yukarıda bahsedilen sistemin istisna tutulmasını istedi ve **çoğaltma hakkına ilişkin istisna** temelinde adil bir ücretlendirme ile sonuçlanan özel kopya gibi bir yorum önerdi.

Konstantinos Christodoulou, olası bir uluslararası AI anlaşmasının amacını çok iddialı buldu ve **AI ile ilgili yeni bir AB direktifinin** daha gerçekçi bir yaklaşım olabileceğini belirtti, ancak TDM istisnasını getiren DSM direktifi oldukça yenidir. Özellikle, AB üye devletlerinde AI'yı düzenlemeye yönelik her ulusal yasama girişiminin TDM istisnası ile çelişmemesi gerektiğini belirtti. Ayrıca, **CMO'ların üyeleri adına** mekanik olmayan yollarla bile olsa **vazgeçme hakkını** tanıdı ve kişilik haklarının ihlali GDPR kapsamında AI ücretlendirmesinin bir nesnesi olarak dahil edilip edilemeyeceği konusunda çekincelerini dile getirdi. Son olarak, TDM istisnasının girdi ve çıktıyı tek bir şekilde ele aldığını, belki de girdinin geçici bir çoğaltma oluşturduğunu belirtti.

6. ABD Mevzuatı

Ben Kessler, yapay zekayı fikri mülkiyet meselesinden ayrı bir **tüketici koruma** meselesi olarak gördü ve hem girdi hem de çıktı için **rıza, kredi ve tazminata** dayalı üretken yapay zeka lisanslama sistemini destekledi. **Rıza ifade etmek için herhangi bir opt-out sistemine karşı opt-in sistemini tercih etti**, çünkü opt-out sistemi mülkiyet haklarının temel ilkelerine aykırıdır. **Yapay zeka için "genel adil kullanım" diye bir şeyin olmadığını**, sadece duruma göre değerlendirme yapılabileceğini vurguladı ve yanlış bir şekilde yapılmaktansa, fikri mülkiyet haklarından hiç bahsetmeyen Beyaz Saray AI Eylem Planını tercih ettiğini belirtti.

Son olarak, ABD'de iki partinin desteğiyle kabul edilen bazı yasama girişimleri hakkında bilgi verdi. Bunlar arasında **TRAIN Yasası** (hak sahibinin eserinin makine eğitimi için kullanılıp kullanılmadığını belirleme hakkı veren yasa), **CLEAR Yasası** (makine öğrenimi için kullanılan eserler için kayıt zorunluluğu getirilmesi), **AI Sorumluluk ve Kişisel Veri Koruma Yasası** (telif hakkı bulunan materyallerin açık ve kesin rıza olmaksızın kullanılması durumunda özel dava hakkı tanınması, bu federal bir haksız fiildir) ve **Çağın Müzisyenleri Koruma Yasası** (bağımsız müzisyenlerin, antitröst koruma kuralları kapsamında olsa bile, yapay zeka geliştiricileri ve streaming platformlarıyla toplu olarak müzakere yapabilmelerini sağlayan yasa) gibi iki partinin desteğini alan bazı yasama girişimleri hakkında bilgi verdi.

7. SONUÇ VE KÜRESEL EYLEM ÇAĞRISI

- Konuşmacılar mevcut durumu, uyum sağlanması gereken bir teknolojik evrim olarak değil, büyük bir piyasa başarısızlığını düzeltmek ve defalarca "**insanlık tarihinin en büyük hırsızlığı**" olarak nitelendirilen olayı önlemek için **acil ve güçlü yasal müdahale gerektiren bir kriz** olarak tanımladılar.
- Oturum, **piyasanın kendi kendini düzenlemesinin başarısız olduğu** ve **şeffaflık, rıza ve ücretlendirme** gibi tartışmaya açık olmayan temeller üzerine inşa edilmiş bağlayıcı yasal önlemlerin ileriye dönük tek geçerli yol olduğu sonucuna vardı.
- Oturum, Brezilya'nın cesur yasama girişimini örnek göstererek, ulusal hükümetlere kararlı bir şekilde harekete geçmeleri için acil bir çağrı ile sona erdi. Ekonomik tehdit - 2028 yılına kadar müzik yaratıcıları için potansiyel 4 milyar avroluk yıllık kayıp - açık ve mevcut bir tehlike olarak sunuldu.
- **Şeffaflık, rıza ve ücretlendirmeyi sağlamak için acil, güçlü ve bağlayıcı bir mevzuat olmadan, profesyonel yaratıcı ekosistemin varoluşsal bir krizle karşı karşıya olduğu** konusunda fikir birliği var. Mevzuat koyucular şimdi, insan kültürünü korumakla yeni bir teknoloji devleri dalgasını sübvans etmek arasında bir seçim yapmaya çağırılıyor.